

1.2 Zuidoost-Aziatische Handschriften & Oude Drukken *(het CVP heeft betrekking op de Bijzondere Collecties)*

Geschiedenis

Deze collectie richt zich op de diverse culturen van de Maleise archipel, en is grotendeels gericht op Indonesië en Maleisië. Het allereerste handschrift uit die regio, uit de Scaliger-collectie, dateert uit 1597. In de zeventiende en vroege achttiende eeuw werden handschriften uit de Maleise archipel vrij willekeurig en nog niet in grote aantallen verkregen. Met het einde van de VOC en het begin van de Nederlandse heerschappij in Nederlands-Indië wekten de inheemse culturen echter een groeiende belangstelling van bijbelvertalers en missionarissen, koloniale ambtenaren en tenslotte speciaal opgeleide oriëntalist. Aan het einde van de 19e eeuw zorgde deze groeiende fascinatie van Europese zijde ook voor een nieuw bewustzijn bij de verschillende etnische groepen. Het stimuleerde kort de productie van nieuwe manuscripten in het Maleis en verschillende volkstalen voordat noties van moderniteit en koloniale inmenging deze manuscriptcultuur verder terugbrachten.

In de negentiende eeuw integreerde de UBL drie grote collecties die tegenwoordig de kern vormen van de collectie Maleise en Javaanse handschriften: de collectie van de Koninklijke Academie Delft, de collecties van Cornets de Groot en het Leids Instituut voor de Ambtenarenopleiding. Door de schenking van taalkundige Herman Neubronner van der Tuuk werd de collectie in de eerste plaats verrijkt met handschriften in de Balinese en de Batakse taal. Andere collecties van gedreven en beroemde geleerden volgden en verrijkten de collectie verder, zoals de collectie Snouck Hurgronje.

Positionering

De Indonesische collectie van de UBL is de grootste in de wereld buiten Indonesië. Tegenwoordig behoren de Maleise en Javaanse handschriften uit de 16e eeuw tot de oudste nog bestaande handschriften.

De UBL is aangesloten bij het internationale netwerk Southeast-Asia Library Group (SEALG) en van het Southeast Asia Materials Project (SEAM). Daarnaast is er afstemming met andere instellingen in Nederland die vergelijkbaar materiaal verzamelen.

Collectieprofiel

Binnen de Indonesische collectie zijn verschillende grotere taalafdelingen: Maleis, (Oud-)Javaans, Soendanees, Balinees, diverse Bataktalen, Buginees en Makassar. Manuscripten in het Maleis, Javaans, Balinees, Soendanees en Bataks worden actief verzameld. Manuscripten van het vasteland van Zuidoost-Azië, bijv. Birma/Myanmar en Thailand maken ook deel uit van de collectie, maar worden slechts passief en incidenteel verworven. De Filippijnen, Cambodja, Laos en Vietnam zijn slechts marginaal vertegenwoordigd in de collecties.

In de loop van de tijd is het aanschafprofiel aangepast aan de behoeftes van de opleiding en van onderzoekers. Naast manuscripten (selectief) en bijzondere oude drukken wordt recent ook materiaal met betrekking tot de modernisering en verwestersing in de regio verzameld, bijvoorbeeld over productreclame, vrijetijdbesteding, transport, of de vrouwenbeweging. Sinds 2014 omvat het aanschafprofiel een grotere variatie aan materiaalsoorten, bijvoorbeeld een collectie van stereo-foto's uit de twintigste eeuw, en grote aantallen bio-documenten, archivalia, oleographs en efemere stukken. Ook de collecties affiches en prentkaarten konden worden uitgebreid.

Het aanschafprofiel wordt sterk bepaald door onderwijs en onderzoek, maar niet uitsluitend. Zo is het belangrijk ook op ontwikkelingen te anticiperen die op langere termijn een rol kunnen gaan spelen.